EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 4. 2019
COM(2019) 188 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

O VONKAJŠÍCH ČINNOSTIACH EIB S ROZPOČTOVOU ZÁRUKOU EÚ V ROKU 2017

1. ÚVOD

Mandát na poskytovanie vonkajších úverov (ďalej len „ELM“) je dôležitým nástrojom, prostredníctvom ktorého Európska únia podporuje investície v partnerských krajinách. Tento mandát je založený na partnerstve Európskej komisie a Európskej investičnej banky (ďalej len „EIB“), pričom Komisia poskytuje záruku z rozpočtu EÚ, aby EIB umožnila zvýšiť jej poskytovanie úverov mimo EÚ na podporu politík EÚ.

V rámci mandátu ELM sa podporuje činnosť EIB v predvstupových krajinách, krajinách východného a južného partnerstva, Ázii, Latinskej Amerike a Juhoafrickej republike. V súčasnom období ELM (2014 – 2020) sa v rozpočte EÚ zaručuje až 32,3 miliardy EUR na operácie EIB, pričom stropy sú stanovené pre rôzne geografické regióny a subregióny.

Dňa 14. marca 2018 Európsky parlament a Rada prijali rozhodnutie (EÚ) 2018/412[1], ktorým sa mení rozhodnutie č. 466/2014/EÚ[2] v súvislosti s preskúmaním ELM v polovici trvania. Jednou z hlavných zmien bolo zvýšenie stropu súčasného ELM z 27 miliárd EUR na 32,3 miliardy EUR. Pozmeňujúcim rozhodnutím sa takisto pridal nový cieľ zameraný na dlhodobú ekonomickú odolnosť utečencov, migrantov, hostiteľských a tranzitných komunít a komunít pôvodu ako strategická reakcia na riešenie základných príčin migrácie. V rámci nového stropu vo výške 32,3 miliardy EUR sa na tento nový cieľ vyčlenil záručný mandát vo výške 3,7 miliardy EUR, ktorý sa zakladá na iniciatíve na posilnenie odolnosti (ERI), ktorú Európska investičná banka zaviedla v roku 2016.

V tejto správe sa uvádza základný prehľad činností EIB so zárukou EÚ v roku 2017 vrátane informácií o očakávaných budúcich účinkoch finančných operácií podpísaných v roku 2017 na základe rámca merania výsledkov (ďalej len „REM“)[3]. Uvádza sa v nej aj zhrnutie operácií, ktoré vykonáva EIB bez záruky EÚ (t. j. na vlastné riziko) s cieľom poskytnúť úplný obraz o jej činnosti v regiónoch, na ktoré sa ELM vzťahuje[4].

V súlade s článkom 20 rozhodnutia č. 466/2014/EÚ (ďalej len „rozhodnutie o ELM“) Komisia do júna 2019 zverejní podrobnejšie hodnotenie vykonávania záruky EÚ za mandát na poskytovanie vonkajších úverov.

2. HLAVNÉ VÝSLEDKY

V roku 2017 podpísala EIB pre regióny, na ktoré sa vzťahuje mandát na poskytovanie vonkajších úverov, celkovo 5,5 miliardy EUR finančných operácií, čo je o 19 % menej oproti predchádzajúcemu roku (6,8 miliardy EUR). Z tejto sumy bolo 57 % operácií EIB uskutočnených na základe záruky EÚ (t. j. podľa ELM), pričom bolo podpísaných 45 úverových zmlúv v celkovej výške 3,2 miliardy EUR. Zníženie objemu podpísaných úverov možno vysvetliť najmä poklesom operácií EIB v Turecku a vo východnom susedstve. EIB v týchto oblastiach vynakladala v predchádzajúcich rokoch vysoké objemy investícií vrátane akčného plánu pre Ukrajinu, ktorého vykonávanie viedlo k vyčerpaniu regionálneho stropu ELM pre východné susedstvo.

---

1 Ú. v EÚ L 76, 19.3.2018, s. 30.

2 Ú. v. EÚ L 135, 8.5.2014, s.1.

3 Táto správa bola vypracovaná v súlade s požiadavkami uvedenými v článku 11 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady 466/2014/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorým sa zriaďuje mandát na poskytovanie vonkajších úverov.

4 V súčasnosti má EIB v regiónoch ELM štyri nástroje vlastného rizika, konkrétne predvstupový nástroj (PAF), nástroj na financovanie susedstva (NFF), nástroj pre životné prostredie a ochranu klímy (CAEF) a nástroj na podporu strategických projektov (SPE). Posledné dva nástroje zahŕňajú aj africké, karibské a tichomorské krajiny a zámorské krajiny a územia členských štátov EÚ.

EIB pokračovala v úsilí o dosiahnutie vhodných cieľov týkajúcich sa investícií do zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na túto zmenu. EIB podpísala v roku 2017 úvery v hodnote 2,2 miliardy EUR v regiónoch ELM na podporu opatrení v oblasti klímy. Na konci roka 2017 bol kumulatívny pomer opatrení v oblasti klímy viac ako 32 % podpísaných úverov v rámci obdobia mandátu 2014 – 2020. Úvery súvisiace s klímou v Ázii sú hlavným prispievateľom k tomuto cieľu.

Na druhej strane podpora EIB na cieľ regionálnej integrácie bola v roku 2017 výrazne nižšia ako v roku 2016 (klesla o 1,5 miliardy EUR na 261 miliónov EUR), a to najmä v dôsledku nižších objemov úverov v Turecku.

Úroveň vyplácania v rámci ELM 2014 – 2020 na konci roka 2017 dosiahla 25 % podpísaných úverov v čistej výške, v porovnaní s 18 % v roku 2016.

3. FINANČNÉ OPERÁCIE

3.1. PREHĽAD NOVÝCH FINANČNÝCH OPERÁCIÍ EIB PODĽA JEDNOTLIVÝCH CIEĽOV

Pred prijatím pozmeňujúcich návrhov v marci 2018 sa v rozhodnutí o ELM stanovili tri hlavné ciele pre všetky operácie EIB, na ktoré sa vzťahuje rozpočtová záruka EÚ:

i) rozvoj miestneho súkromného sektora, najmä podpora malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“);
ii) rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry;
iii) zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na túto zmenu.

Regionálna integrácia krajín, najmä predvstupových krajín, susediacich krajín a EÚ je ďalším podkladovým cieľom operácií, ktorý sa zameriava na jeden alebo viaceré z hlavných cieľov.

Pozmeňujúcim rozhodnutím (EÚ) 2018/412 sa zaviedol nový cieľ, ktorý sa zaoberá hlavnými príčinami migrácie, hoci treba poznamenať, že tento nový cieľ nebol zavedený počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje táto správa.

Celkový objem investícií EIB podpísaných v regiónoch ELM v roku 2017 dosiahol 5,529 miliardy EUR, z čoho 3,168 miliardy EUR bolo v rámci záruky EÚ. V rámci ELM sa 50 % nových podpísaných úverov (1,6 miliardy EUR) použije na podporu rozvoja miestneho súkromného sektora, najmä prostredníctvom zlepšenia prístupu k finančným prostriedkom pre malé a stredné podniky, mikropodniky a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou. Ostatnými 50 % sa prispeje na rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry. Všetky operácie EIB mimo EÚ podporujú jeden z týchto cieľov alebo obidva.

V rámci ELM 25 % celkového podpísaného objemu v roku 2017 prispeje k cieľu opatrenia v oblasti klímy (799 miliónov EUR). Táto podpora zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na túto zmenu sa týka až 56 individuálnych projektov.

Malý podiel vo výške 5 % (170 miliónov EUR) financovania EIB v rámci ELM sa takisto použije na podporu prierezového cieľa regionálnej integrácie prostredníctvom rozvoja infraštruktúry a podpory prístupu miestneho súkromného sektora k financovaniu.

Príspevok činnosti EIB k dosahovaniu cieľov ELM je znázornený v grafe 1, pričom do úvahy sa berú všetky operácie EIB v regiónoch ELM.

Graf 1: Príspevok k dosahovaniu cieľov ELM (v mil. EUR)

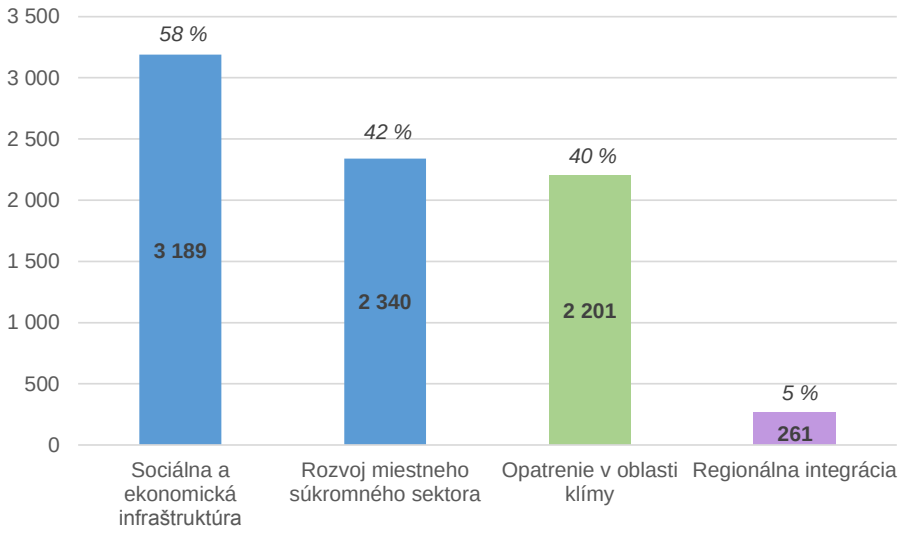

Jeden projekt môže prispievať k plneniu viacerých cieľov mandátu. Ciele týkajúce sa zmeny klímy a regionálnej integrácie sú prierezové ciele, ktoré sa vzťahujú na všetky projekty, a preto sa nemôžu pridať k dvom ďalším. Objem podpísaných úverov pre rozvoj miestneho súkromného sektora a pre hospodársku a sociálnu infraštruktúru spolu dáva celkový objem podpísaných úverov.

Rozvoj miestneho súkromného sektora, najmä podpora MSP

Podpora EIB pre rozvoj miestneho súkromného sektora má rôzne formy:

- rozširovanie úverových liniek pre miestnych finančných sprostredkovateľov (najmä banky) na poskytovanie úverov MSP,
- účasť vo fondoch súkromného kapitálu a rizikového kapitálu pre spoločnosti s veľkým potenciálom rastu,
- kapitálové financovanie pre poskytovateľov mikrofinancovania,
- poskytovanie priamych úverov väčším spoločnostiam na priemyselný rozvoj a výskum a vývoj.

EIB podpísala v roku 2017 operácie na podporu rozvoja miestneho súkromného sektora vo výške 2,36 miliardy EUR, z čoho 1,6 miliardy EUR v rámci ELM. Požičiavanie vo forme úverových liniek sprostredkovateľským bankám kleslo v roku 2017 takmer o 30 % (2,2 miliardy EUR oproti 3,16 miliardy EUR v roku 2016), čo bolo spôsobené najmä poklesom objemu úverových liniek v Turecku. Na druhej strane EIB podpísala prvé operácie rozdelenia rizika, prvé operácie v miestnej mene a rekordný počet úverov podnikom. EIB očakáva, že takto osloví viac konečných príjemcov, keďže priemerná veľkosť úveru sa znížila o dve tretiny (na 88 800 EUR), čo je prospešné pre menšie podniky. Priemerná splatnosť úveru sa zvýšila o jeden rok (na päť rokov).

Rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry

Rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry – od ciest a energetických systémov po zdravotnícke zariadenia a širokopásmové internetové služby – je jedným z pilierov vývoja. Takisto je to oblasť, v ktorej je verejné financovanie často životne dôležité, lebo infraštruktúra je často verejným statkom, ktorý má veľmi pozitívne účinky pre hospodárstvo, životné prostredie a blaho ľudí. EIB podporuje projekty v oblastiach infraštruktúry v rôznych sektoroch s podporou komplexnej záruky EÚ na základe ELM, ktorá sa vzťahuje na operačné aj politické riziká.

V roku 2017 EIB podpísala 29 nových projektov prispievajúcich k rozvoju sociálnej a hospodárskej infraštruktúry v regiónoch ELM vo výške 2,81 miliardy EUR, z toho osem nových projektov v sektore dopravy (1,2 miliardy EUR v porovnaní s 2,1 miliardy EUR v roku 2016) a sedem nových projektov v energetickom sektore (903 miliónov EUR v porovnaní so 493 miliónmi EUR v roku 2016)[5]. Päť zo siedmich nových projektov v oblasti energetiky vytvorí novú výrobnú kapacitu energie z obnoviteľných zdrojov, a to najmä v Ázii a Latinskej Amerike, a jeden projekt, ktorým je projekt veternej farmy v Suezskom zálive, v južnom susedstve. Spoločne tieto projekty vyprodukujú dostatok čistej energie na zásobovanie 4,35 milióna domácností v krajinách, v ktorých sa nachádzajú. Štyri projekty v oblasti vodného hospodárstva a sanitácie vytvoria alebo obnovia 67 300 domácich prepojení na kanalizačné siete a zlepšia celkové služby v oblasti sanitácie približne pre 13,5 milióna ľudí. Programom národného ozdravenia v Maroku sa zmodernizujú systémy odpadových vôd v mnohých malých a stredných mestách, z čoho bude mať prospech 1,2 milióna ľudí. Projekt odpadovej vody a infraštruktúry v Tbilisi prinesie výhody v celom hlavnom meste Gruzínska, ktoré má viac ako 1,1 milióna obyvateľov.

Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na túto zmenu

Keďže príčina aj dôsledky zmeny klímy sú globálne, poskytovanie a rozšírenie financovania súvisiaceho so zmenou klímy za hranice členských štátov je veľmi dôležitou súčasťou vonkajšej a rozvojovej politiky EÚ. EIB prispieva k vykonávaniu prelomovej globálnej dohody dosiahnutej v Paríži v roku 2015, ktorá nadobudla platnosť na konferencii UNFCCC v novembri 2016. EIB má dobré výsledky s mobilizáciou finančných zdrojov, pričom podporuje ich vnútroštátne stanovené príspevky krajín v EÚ aj mimo EÚ, vnútroštátne plány a stratégie na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na túto zmenu a politiky v oblasti nízkouhlíkovej energie a dopravy.

Z nových úverov podpísaných pre regióny ELM v roku 2017 prispeje 2,2 miliardy EUR k cieľu zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na túto zmenu, z čoho 799 miliónov EUR je krytých rozpočtovou zárukou EÚ v rámci ELM. Inými slovami, 25 % financovania podpísaného v rámci ELM v roku 2017 prispelo k opatreniam v oblasti klímy. Tieto investície budú pozostávať z veľkého počtu projektov takmer vo všetkých sektoroch. Všetky tieto projekty prispievajú aj k rozvoju miestneho súkromného sektora alebo k rozvoju sociálnej a hospodárskej infraštruktúry.

V mnohých prípadoch len časť projektu prispieva k dosiahnutiu cieľa v oblasti zmeny klímy, preto sa len časť celkového úveru projektu vykazuje ako príspevok k dosahovaniu cieľa. Z analýzy výsledkov minulých projektov EIB vyplynulo, že mnohé projekty trochu prispeli na opatrenie v oblasti zmeny klímy, aj keď to nebolo hlavným cieľom projektu. Typickým príkladom je úverová linka pre MSP, v rámci ktorej niektoré investičné projekty prijímajúcich podnikov zahŕňajú dosiahnutie väčšej energetickej hospodárnosti budov alebo inštaláciu malej kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú napríklad solárne panely. Približne 56 nových projektov v roku 2017 teda prispieva k dosahovaniu cieľa opatrenia v oblasti klímy, z čoho 25 sú úverové linky.

Celkovo bude úplne najväčší príspevok k cieľu opatrenia v oblasti klímy pochádzať z nízkouhlíkovej dopravy, ktorá predstavuje 51 % celkového objemu, a energia

[5] Celkový objem podpísaných úverov EIB v roku 2017 v rámci rozvoja sociálnej a hospodárskej infraštruktúry predstavoval 3,189 miliardy EUR (vrátane podpísaných úverov tých častí operácií, ktoré sa už začali v predchádzajúcich rokoch), z ktorých 1,588 miliardy EUR bolo krytých zárukou EÚ v rámci ELM.

z obnoviteľných zdrojov a energetická účinnosť prispievajú ďalšími 36 % nových úverov v oblasti klímy v krajinách mimo EÚ v roku 2017. Zmierňovanie, ako napríklad zabraňovanie metánu v sektore vody a odpadovej vody, naďalej zohráva dôležitú úlohu, pričom adaptácia na zmenu klímy prispieva 4 %.

Ku koncu roka 2017 predstavoval kumulatívny podiel financovania EIB v rámci mandátu ELM na obdobie 2014 – 2020, ktorý prispel k cieľu opatrenia v oblasti klímy, viac ako 32 %.

Pokiaľ ide o výsledky, Komisia nie je schopná podať správu, ktorá by sa týkala konkrétne vplyvu operácií na klímu, na ktoré sa vzťahuje záruka EÚ. V roku 2017 sa na 11 projektov EIB v regiónoch ELM (vrátane podpísaných operácií a veľkých prídelov rozpočtových prostriedkov schválených počas roka, ako aj operácií vykonávaných na vlastné riziko) vzťahoval program EIB s názvom Carbon Footprint Exercise. Tieto zastupujú podpísané alebo alokované finančné operácie EIB vo výške celkovo 0,6 miliardy EUR. Súvisiace celkové absolútne emisie skleníkových plynov odhadla EIB ako 0,4 Mt ekvivalentu CO_2 za rok a viazaný uhlík z projektov lesného hospodárstva na 0,1 Mt ekvivalentu CO_2 za rok. EIB odhadla relatívne emisie v dôsledku financovania projektov v roku 2017 zahrnutých do analýzy na –1,1 Mt ekvivalentu CO_2 za rok[6].

Iniciatíva na posilnenie odolnosti (ERI)

Iniciatíva na posilnenie odolnosti je súčasťou reakcie Európy na výzvu v oblasti migrácie a utečencov so zameraním na riešenie dlhodobejších príčin migrácie.

Do konca roku 2017 EIB schválila projekty vo výške 1,5 miliardy EUR, ktoré majú reagovať na tento nový cieľ ELM, čo zodpovedá 25 % cieľu vo výške 6 miliárd EUR do konca roku 2020. 60 % schválených projektov je vo forme úverových liniek pre súkromný sektor a 15 % v sektore dopravy. EIB očakáva, že sa týmito investíciami podporí 54 000 pracovných miest v MSP a v spoločnostiach so strednou trhovou kapitalizáciou a 2,4 milióna ľudí, ktorí budú môcť využívať lepšie hygienické služby. Komisia v súlade s článkom 20a rozhodnutia o ELM vykonáva posúdenie toho, či projekty schválené EIB v roku 2017 a navrhnuté na začlenenie do ERI spĺňajú požiadavky rozhodnutia o ELM, a či sa teda na ne môže vzťahovať buď verejný mandát ERI, alebo súkromný mandát ERI stanovený v preskúmaní ELM v polovici trvania.

Regionálna integrácia

EIB podpísala šesť nových projektov v roku 2017, ktoré prispievajú k regionálnej integrácii. Celkové schválené financovanie EIB pre tieto projekty bolo 221 miliónov EUR. Tieto projekty zahŕňajú dopravné spojenia, podporu pre konvergenciu prostredníctvom rozvoja miestneho súkromného sektora a výskumu a vývoja.

[6] Správa o udržateľnosti skupiny EIB za rok 2017 je k dispozícii na http://www.eib.org/attachments/general/reports/sustainability_report_2017_en.pdf.

3.2. PREHĽAD FINANCOVANIA EIB PODĽA REGIÓNOV A SEKTOROV

V tabuľke 1 sa uvádza prehľad objemu financovania EIB v roku 2017 v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje ELM, vrátane regiónov so zárukou ELM (komplexná záruka alebo politické riziko) a regiónov financovaných z nástrojov EIB vykonávaných na vlastné riziko.

Tabuľka 1: Finančné operácie EIB podpísané v roku 2017 v regiónoch ELM (s výnimkou zrušených úverov)

Regióny operácií (mil. EUR)	Operácie v rámci ELM so zárukou EÚ			Nástroje vlastného rizika EIB/iné fondy	Spolu
	Celková záruka	Krytie politických rizík	Spolu ELM		
Predvstupové krajiny	170	–	170	667	**837**
Stredozemie	998	782	1 780	145	**1 925**
Východoeurópske susedné štáty, Rusko	511	146	657	57	**714**
Ázia	118	–	118	1 105	**1 223**
Stredná Ázia	22	–	22	100	**122**
Latinská Amerika	341	30	371	271	**642**
Južná Afrika	50	–	50	16	**66**
Spolu pre regióny, na ktoré sa vzťahuje mandát	2 210	978	3 168	2 361	**5 529**

EIB podpísala v roku 2017 úvery vo výške 5,55 miliardy EUR v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje ELM, z celkovej sumy 7,3 miliardy EUR (vrátane krajín AKT a zámorských krajín a území, ako aj štátov EZVO)[7]. Približne 3,5 miliardy EUR sa uskutočnilo v predvstupových a susedných regiónoch (na juhu aj na východe). Zvyšná časť (37 %) bola podpísaná pre Áziu, Strednú Áziu a Latinskú Ameriku.

V porovnaní s rokom 2016 sa celkový objem financovania EIB v regiónoch ELM znížil približne o jednu pätinu, čo vyplývalo najmä zo znížených objemov operácií v Turecku (vzhľadom na predtým vysoké vybudované expozície) a vo východnom susedstve (kde sa takmer dosiahol pôvodný regionálny strop záruky EÚ).

[7] Číselné údaje uvedené v tabuľkách 1 a 2 a grafoch 1 a 2 sú s výnimkou zrušených úverov vo výške 20 miliónov EUR v rámci záruky politického rizika ELM vo východnom susedstve.

Tabuľka 2: Čisté podpísané úvery za rok a kumulatívne čisté podpísané úvery v porovnaní so stropmi mandátu EÚ za obdobie 2014 – 2020 [rozhodnutie 466/2014/EÚ zmenené rozhodnutím (EÚ) 2018/412]

Regióny/roky mil. EUR	2014 (H2)	2015	2016	2017	Spolu 2014 – 2017	Maximálna výška (po preskúmaní v polovici trvania)	Miera využitia
Predvstupové krajiny	200	906	582	170	**1 858**	8 075	23 %
Stredozemie	379	791	1 299	1 780	**4 249**	13 030	33 %
Východné susedstvo, Rusko	975	1 401	1 493	657	**4 526**	6 650	68 %
Ázia	45	433	45	118	**641**	1 165	55 %
Stredná Ázia	70	70	20	22	**182**	224	81 %
Latinská Amerika	219	468	319	371	**1 378**	2 694	51 %
Južná Afrika	0	150	0	50	**200**	462	43 %
Spolu	**1 888**	**4 218**	**3 758**	**3 168**	**13 033**	**32 300**	**40 %**

Ako sa uvádza vyššie, kumulatívne hodnoty podpísaných úverov v rámci ELM na obdobie 2014 – 2017, s výnimkou zrušených úverov, dosiahli približne 13 miliárd EUR. Kumulatívna miera využitia ELM z hľadiska podpísaných úverov v čistej výške ku koncu roka 2017 predstavovala 48 % v porovnaní s pôvodným stropom ELM stanoveným v roku 2014 alebo 40 % v porovnaní so zvýšeným stropom zavedeným počas preskúmania ELM v polovici trvania ukončeného v marci 2018.

Graf 2: Ročný vývoj objemu úverov EIB v regiónoch ELM

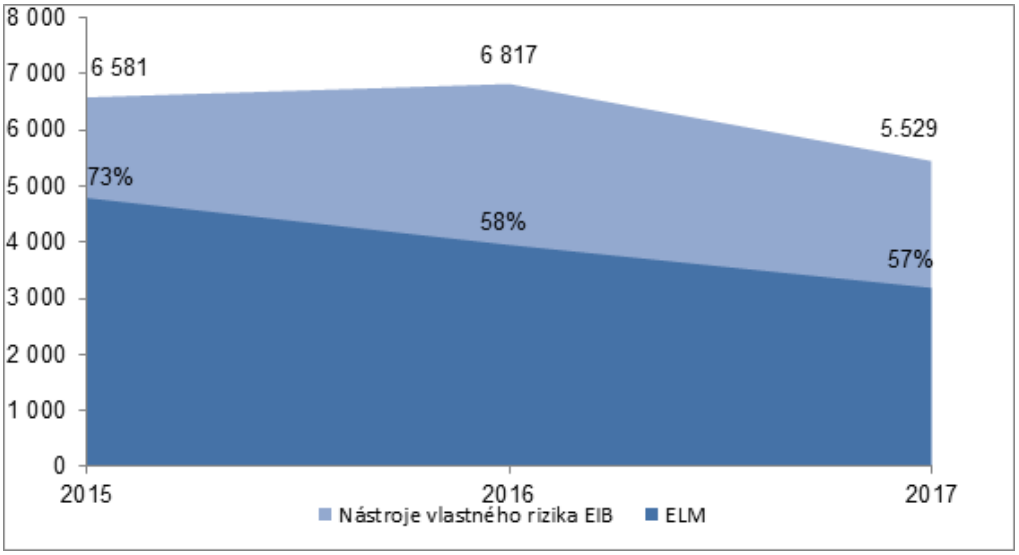

Graf 2 zobrazuje vývoj úverového financovania cez ELM a nástroje vykonávané na vlastné riziko v rokoch 2015 – 2017. Počas celého tohto obdobia ťaží v priemere 62 % financovania EIB v týchto regiónoch zo záruky EÚ s ročnými výkyvmi medzi 57 % a 73 %.

Počet financovaných projektov so zmluvami podpísanými EIB v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje ELM, sa zvýšil zo 71 v roku 2016 na 85 v roku 2017. Z týchto 85 zmlúv bolo 62 „nových“ projektov s prvou zmluvou o financovaní EIB podpísanou v roku 2017; v prípade ôsmich

projektov bola časť celkového financovania EIB poskytnutá na základe zmlúv podpísaných v predchádzajúcich rokoch. Vzhľadom na nižšie celkové objemy nových podpisových úverov v roku 2017 je priemerná veľkosť investícií EIB na jednu zmluvu nižšia než predtým.

Tabuľka 3: Počet operácií podpísaných v roku 2017 podľa jednotlivých regiónov (všetky zdroje)

Regióny	Financovanie tretej strany	ELM	Nástroje vlastného rizika	Spolu
Predvstupové krajiny		4	12	16
Stredozemské krajiny		19	8	27
Východné susedstvo, Rusko	7	13	2	22
Ázia		2	7	9
Stredná Ázia		1	1	2
Latinská Amerika		5	4	9
Južná Afrika		1	1	2
Spolu	**7**	**45**	**35**	**87**

EIB v roku 2017 v porovnaní s rokom 2016 výrazne znížila svoje požičiavanie na západnom Balkáne (–23 %), kde požičaná suma dosiahla 330 miliónov EUR, a zvýšila svoje požičiavanie v stredozemských krajinách (+21 %), kde podpísaná suma dosiahla 1,9 miliardy EUR, v rámci vykonávania iniciatívy EIB na posilnenie odolnosti.

Úverové linky zostali v roku 2017 sektorom činnosti s najvyšším objemom podpísaných úverov, čo poskytlo podporu na rozvoj súkromného sektora sprostredkovaním poskytovania úverov v miestnych bankách. Výška úverových liniek vzrástla v súvislosti s ERI najmä v južnom susedstve. EIB zostala aktívna aj v sektore dopravy a energetiky.

Tabuľka 4: Odvetvové rozdelenie finančných operácií EIB podpísaných v roku 2017 v rámci záruky ELM

Sektory/regióny	Predvstupové krajiny	Juž. susedstvo	Vých. susedstvo	Ázia	Stredná Ázia	Latinská Amerika	Južná Afrika	Spolu	*Podiel celkovo*
Úverové linky	100	1 217	90	–	–	91	50	1 547	49 %
Doprava	20	309	410	68	–	124	–	931	29 %
Energetika	–	115	84	–	–	80	–	278	9 %
Priemysel	–	35	–	–	–	77	–	112	4 %
Voda, čistenie a odvod odpadových vôd	–	34	21	50	–	–	–	105	3 %
Poľnohospodárstvo, rybárstvo a lesníctvo	–	–	55		22	–	–	77	2 %
Vzdelávanie	–	53	–	–	–	–	–	53	2 %
Zdravotníctvo	50		–	–	–	–	–	50	2 %
Služby	–	17	17	–	–	–	–	34	1 %
Spolu	**170**	**1 780**	**677**	**118**	**22**	**371**	**50**	**3 188**	**100 %**

3.3. VPLYV A PRIDANÁ HODNOTA OPERÁCIÍ EIB

Rámec REM poskytuje hodnotenie finančných operácií EIB počas celého ich životného cyklu. Pomáha posúdiť zosúladenie s prioritami EÚ a pridanou hodnotou EIB. Vo fáze vyhodnocovania sú stanovené ukazovatele výsledkov s východiskovými hodnotami a cieľmi, ktoré predvídajú očakávané hospodárske, sociálne a environmentálne výsledky operácie. Výsledky sa počas celého životného cyklu projektu porovnávajú s týmito stanovenými referenčnými ukazovateľmi výkonnosti a sú predmetom správy po dokončení dvoch významných fáz: pri dokončení projektu a tri roky po dokončení projektu (fáza „po dokončení“) v prípade priamych operácií, na konci investičného obdobia a na konci životnosti fondov súkromného kapitálu, a na konci obdobia prideľovania prostriedkov v prípade sprostredkovaného poskytovania úverov.

EIB vyhodnocuje projekty podľa troch „pilierov“:

i) v pilieri 1 sa hodnotí očakávaný prínos k plneniu priorít EÚ a partnerských krajín, ako aj oprávnenosť na základe cieľov mandátu EIB;
ii) v pilieri 2 sa hodnotí kvalita a spoľahlivosť operácie na základe očakávaných výsledkov;
iii) v pilieri 3 sa hodnotí očakávaný finančný a nefinančný prínos EIB.

V tomto oddiele sa uvádzajú očakávané výsledky EIB z hľadiska cieľov politík EÚ, zaznamenané podľa rámca REM. Obsahom tohto oddielu v súvislosti s očakávanými výsledkami nie sú všetky zmluvy podpísané v roku 2017, ale všetky projekty, pri ktorých bola prvá zmluva o financovaní podpísaná v roku 2017 (označované ako „nové projekty“). V rámci tohto rozsahu bolo v roku 2017 podpísaných 62 nových projektov v rámci ELM a vlastných zdrojov EIB v regiónoch ELM s celkovou schválenou sumou 5,7 miliardy EUR.

Graf 3: Rating na základe rámca REM podľa jednotlivých pilierov – nové operácie podpísané v roku 2017

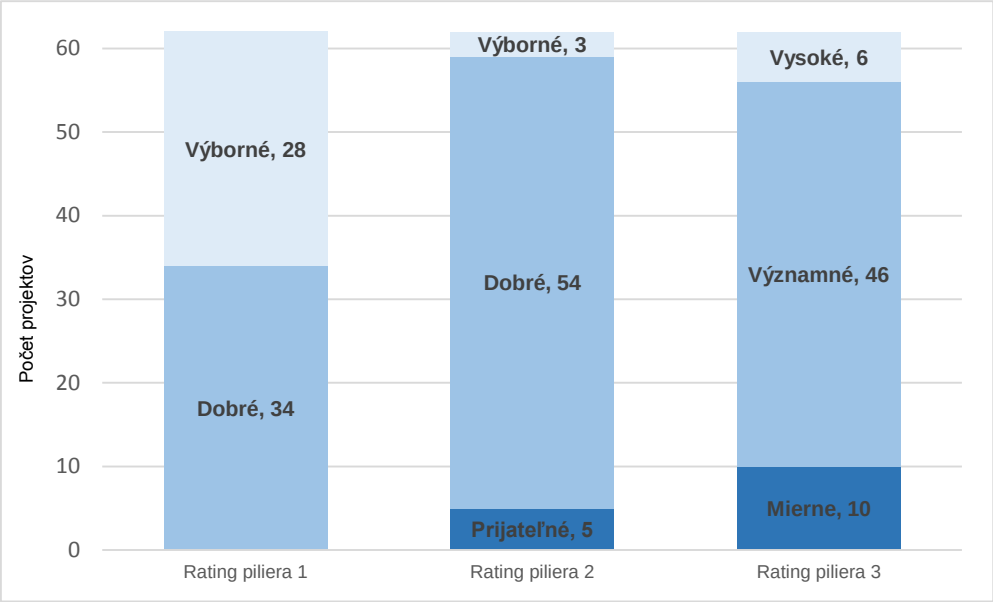

V roku 2017 bolo všetkých 62 nových projektov podľa piliera 1 vyhodnotených zo strany EIB najmenej ako „dobré“, čo znamená, že sa usudzuje, že sú v súlade s cieľmi ELM a veľmi prispievajú k dosahovaniu buď cieľov vnútroštátneho rozvoja, alebo cieľov EÚ a mierne prispievajú k dosahovaniu ostatných cieľov. 28 projektov bolo zo strany EIB vyhodnotených ako „výborných“ za vysoký prínos k prioritám EÚ a k cieľom vnútroštátneho rozvoja.

V prípade priamo financovaných projektov je rating podľa piliera 2 založený na spoľahlivosti projektu, jeho finančnej a hospodárskej udržateľnosti a environmentálnej a sociálnej udržateľnosti. Rating sprostredkovaných operácií je založený na očakávaných výsledkoch vážených pomocou rizikových faktorov meraných na základe spoľahlivosti sprostredkovateľa a kvality prevádzkového prostredia. Tri projekty boli zo strany EIB vyhodnotené ako „výborné“ a päťdesiatštyri projektov bolo podľa piliera 2 vyhodnotených ako „dobrých“ s priemernou vnútornou mierou návratnosti 10 – 15 % v prípade projektov v oblasti infraštruktúry. Päť projektov získalo zo strany EIB rating „prijateľné“, často v dôsledku vysokorizikového prostredia, ktoré má vplyv na pravdepodobnosť dosiahnutia plánovaných výsledkov. Patria sem úverové linky mikrofinancovania v Gruzínsku a Palestíne.

V rámci piliera 3 EIB hodnotila 52 projektov ako „vysoké“ alebo „významné“ v súvislosti s dĺžkou poskytnutej splatnosti, čo presahuje to, čo je k dispozícii na miestnych trhoch. Desať projektov EIB vyhodnotila ako „mierne“. Podľa rámca REM sa EIB usiluje o zlepšenie technických aspektov návrhu projektov, posilnenie dlhodobej hodnoty a efektívnosti investícií a/alebo podpory realizátorov na efektívne štruktúrovanie projektov z hľadiska finančných nástrojov pre 40 zo 62 nových projektov s hodnotením od „mierneho“ po „vysoké“.

Komisia podrobnejšie preskúma vplyv a pridanú hodnotu operácií v rámci mandátu na poskytovanie vonkajších úverov v nadchádzajúcom hodnotení do júna 2019 podľa článku 20 rozhodnutia o ELM.

3.4. ŽIADOSTI O ZÁRUKU EÚ

V roku 2017 EIB pristúpila k novým žiadostiam v rámci záruky EÚ v dôsledku oneskorených platieb pri sýrskych štátnych úveroch. EIB od roku 2012 do roku 2017 požiadala celkovo o 365,3 milióna EUR, z toho 56,3 milióna EUR v roku 2017, zatiaľ čo zostatková suma istiny, ktorá by mohla byť splatná, bola na konci roka 2017 vo výške 261,7 milióna EUR[8]. Snahy o vymáhanie oneskorených platieb neboli doteraz úspešné.

EIB a Komisia uzavreli v roku 2017 osobitnú dohodu o zaobchádzaní s výzvou EIB na záruku politického rizika v súvislosti s úverom súkromného sektora pre letisko Aeroport Enfidha (Tunisko). Obidve strany sa dohodli na rovnomernom rozdelení nesplatenej expozície podľa zmluvy o úvere, poplatkov, pokút z omeškania a vzniknutých úrokov. Výsledná expozícia pre EÚ predstavuje 33,35 milióna EUR. Pokračuje sa v úsilí o obnovu.

4. SPOLUPRÁCA EIB S OSTATNÝMI PARTNERMI

4.1 SPOLUPRÁCA S KOMISIOU

Spolupráca EIB a Komisie v záležitostiach spojených s mandátom na poskytovanie vonkajších úverov sa vykonáva v rámci širšieho partnerstva medzi týmito dvomi inštitúciami, a to aj prostredníctvom Európskeho fondu pre strategické investície, až po nástroje kombinovaného financovania rozvojových činností EIB a ostatných medzinárodných finančných inštitúcií mimo EÚ.

V rozhodnutí o ELM sa vyžaduje, aby Komisia, ESVČ a EIB spolupracovali a posilňovali zosúladenie vonkajšej činnosti EIB s cieľmi vonkajšej politiky EÚ na maximalizáciu synergií

[8] Sumy sú vykazované v EUR k 31. decembru 2017 len na informatívne účely. Platba požadovaných súm sa uskutočňuje v mene určenej Komisiou.

medzi financovaním a rozpočtovými zdrojmi EÚ. Realizuje sa to najmä prostredníctvom dialógu a včasných konzultácií o politikách, stratégiách a zdrojoch vhodných projektov. Naďalej sa uplatňovalo memorandum o porozumení medzi Komisiou, ESVČ a EIB, ktoré bolo revidované v roku 2013, pokiaľ ide o spoluprácu a koordináciu v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje ELM, napr. prostredníctvom výmeny informácií o zdrojoch vhodných projektov a kontaktných údajov.

Príkladom tejto spolupráce je spoločné umiestnenie kancelárií EIB v rámci delegácií EÚ, ako je napríklad prvá stála kancelária EIB v Dillí, ktorá bola otvorená v marci 2017.

EIB takisto pokračovala vo využívaní podpory kombinovaného financovania ponúkanej v rámci vonkajšieho investičného plánu EÚ (EIP). V roku 2017 EIB schválila v regiónoch ELM na realizáciu 25 grantov a rizikového kapitálu, ktoré boli úplne alebo čiastočne financované z rozpočtu EÚ v celkovej výške takmer 144 miliónov EUR. Z toho sa 40 miliónov EUR poskytlo na technickú pomoc, 89 miliónov EUR na investičné dotácie a 15 miliónov EUR ako rizikový kapitál.

EIB je takisto jedným z implementačných partnerov novej záruky EÚ, ktorú ponúka Európsky fond pre udržateľný rozvoj (EFSD). ELM a EFSD sa však zameriavajú skôr na rôzne typy výrobkov, dlžníkov a geografické oblasti. EFSD sa napríklad nevzťahuje na západný Balkán, zatiaľ čo ELM sa nevzťahuje na veľké časti Afriky. Okrem toho sa rozhodovací proces týkajúci sa záruk EÚ poskytovaných v rámci EFSD líši od vopred stanovenej sedemročnej záruky poskytovanej EIB pre ELM.

Kombinované financovanie vyzýva k silnejším vzťahom spolufinancovania s ostatnými medzinárodnými finančnými inštitúciami (ďalej len „IFI“) a k zosúladeniu s politikami a prioritami EÚ v každom príslušnom kontexte konkrétnej krajiny. Riadiaca štruktúra inštitúcií kombinovaného financovania EÚ okrem toho pred predložením projektu na kombinované financovanie grantových zdrojov s úverom EIB umožňuje a vyžaduje úzku koordináciu a spoluprácu s Komisiou, ESVČ a inými IFI. Išlo o jeden z dôvodov, prečo Komisia vo svojom návrhu Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj plus (EFSD+) v rámci Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na obdobie 2021 – 2027 nadviazala na riadenie mechanizmov kombinovaného financovania EÚ[9].

Komisia naďalej aktívne spolupracuje s EIB vo viacerých oblastiach politiky vrátane riešenia politiky EIB v oblasti vyhýbania sa daňovým povinnostiam a nespolupracujúcich daňových jurisdikcií. EIB v januári 2017 predstavila svoj predbežný prístup k svojej politike vo vzťahu k slabo regulovaným, netransparentným a nespolupracujúcim jurisdikciám a daňovo citlivým jurisdikciám. Po prijatí záverov Rady EÚ o „zozname EÚ obsahujúcom jurisdikcie, ktoré nespolupracujú na daňové účely“ 5. decembra 2017, ako aj zmeneného rozhodnutia o ELM (2018/412) s výslovným odkazom na vyhýbanie sa daňovým povinnostiam[10], EIB aktualizovala svoju politiku vo vzťahu k slabo regulovaným, netransparentným a nespolupracujúcim jurisdikciám vo februári 2019.

---

9 Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, COM(2018) 460 final zo 14. júna 2018, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce.

10 Podobne nariadenie o zriadení Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (EFSD) [(EÚ) 2017/1601] a nariadenia, ktorými sa mení Európsky fond pre strategické investície (EFSI) [(EÚ) 2017/2396].

4.2. SPOLUPRÁCA S EURÓPSKYM OMBUDSMANOM

V memorande o porozumení podpísanom medzi EIB a európskym ombudsmanom v roku 2008 sa stanovuje základ dvoch fáz mechanizmu EIB na vybavovanie sťažností – vnútornej (mechanizmus EIB na vybavovanie sťažností) a vonkajšej (ombudsman), ktorý schválila Správna rada EIB v roku 2010 po rozsiahlych verejných konzultáciách. Memorandom sa dosiahlo spoločné porozumenie cieľa a jeho jednotné uplatňovanie vo všetkých vnútorných a vonkajších častiach, s osobitným dôrazom na tieto prvky:

- existencia účinného vnútorného mechanizmu na vybavovanie sťažností (mechanizmus EIB na vybavovanie sťažností), ktorý sa zaoberá sťažnosťami, ktoré podali EIB vonkajšie subjekty, a to v rámci všetkých prevádzkových jednotiek EIB,
- pokiaľ ide o sťažnosti týkajúce sa operácií mimo EÚ vrátane vonkajších mandátov, ombudsman sa zaväzuje systematicky využívať právomoc vlastnej iniciatívy na vybavenie sťažností, ak sťažovateľ nie je občanom ani obyvateľom EÚ,
- rozsah preskúmania sťažnosti ombudsmanom, pričom sa ako potrebný predchádzajúci postup uznáva mechanizmus EIB na vybavovanie sťažností.

Počas roka 2017 nedostal ombudsman žiadne sťažnosti týkajúce sa činností EIB v regiónoch ELM.

EIB aktualizovala svoju politiku mechanizmu na vybavovanie sťažností koncom roka 2018[11].

4.3. SPOLUPRÁCA S MEDZINÁRODNÝMI FINANČNÝMI INŠTITÚCIAMI

Spolupráca EIB s ďalšími medzinárodnými finančnými inštitúciami siaha od dialógu o inštitucionálnych záležitostiach, horizontálnych témach a tematických otázkach cez vzájomné konzultácie až po zlepšené formy operačného spolufinancovania a spoločnej deľby práce. Dialóg medzi IFI sa uskutočňuje najmä v rámci špecializovaných pracovných skupín, ktoré sa pravidelne stretávajú na účel výmeny najlepších postupov alebo riešenia konkrétnych záležitostí.

Spolupráca medzi EIB a Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (ďalej len „EBOR“) pokračovala v roku 2017 v rámci memoranda o porozumení z roku 2012. EIB a EBOR uskutočnili pravidelné stretnutia kontaktných skupín na výmenu názorov o zdrojoch operácií v regiónoch, kde obidve pôsobia. Inštitúcie okrem toho zdieľali informácie a diskutovali o ďalších témach vzájomného záujmu. Dvanáste takéto stretnutie sa uskutočnilo 13. novembra 2017 a týkalo sa návrhu spoločného poplatku za kombinované financovanie, stratégie EBOR pre hospodárske začlenenie, vonkajšieho investičného plánu EÚ a iniciatívy na posilnenie odolnosti. V roku 2017 EIB a EBOR spolufinancovali 11 projektov, z ktorých tri projekty boli spolufinancované KfW a/alebo AFD. Osem zostávajúcich projektov s celkovými nákladmi na projekt vo výške 1 miliardy EUR malo prospech zo spolufinancovania EIB a EBOR.

Memorandum o porozumení, ktoré v máji 2016 podpísali v Pekingu EIB a Ázijská banka pre investície do infraštruktúry(AIIB), poskytuje rámec na upevnenie vzťahov medzi EIB a AIIB v oblastiach spoločného financovania oprávnených operácií, výmeny znalostí a na zriadenie pravidelných stretnutí na vysokej úrovni. Prvá operácia spolufinancovania EIB s AIIB sa uskutočnila vo forme projektu výstavby metra v Bangalúre v Indii. EIB takisto pokračovala v spolupráci s Ázijskou rozvojovou bankou (ADB), s ktorou spoluinvestovala do troch projektov.

[11] http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm.

EIB spolupracuje aj s rozvojovými finančnými inštitúciami členských štátov EÚ. V roku 2017 EIB spolufinancovala tri projekty s Francúzskou rozvojovou agentúrou (AFD) v regiónoch ELM s celkovými nákladmi na projekty vo výške viac ako 1,2 miliardy EUR. Štyri projekty boli spolufinancované nemeckou skupinou KfW s celkovými nákladmi na projekt vo výške 1,5 miliardy EUR. Ďalších päť projektov bolo spolufinancovaných z KfW a AFD, pričom celkové náklady na projekt dosiahli takmer 1,9 miliardy EUR. EIB, AFD a KfW úzko spolupracovali aj v rámci iniciatívy vzájomnej dôvery. Podľa tejto iniciatívy, ktorá sa začala v roku 2013, sa predpokladá, že traja partneri iniciatívy sa na seba vzájomne spoliehajú v tom, že budú vykonávať určité úlohy, napr. niektoré z hĺbkových analýz projektov alebo dohľad nad verejným obstarávaním. Predkladatelia oceňujú výsledný zjednodušený proces. Riadiace a rozhodovacie orgány partnerov iniciatívy sa oboznámili s dokumentmi, ktoré vypracovali ostatné inštitúcie a ktoré používajú pre svoje vlastné rozhodnutia.

Nižšie uvedená tabuľka poskytuje prehľad o sumách spolufinancovania, ku ktorým sa zaviazali iné medzinárodné finančné inštitúcie alebo rozvojové finančné inštitúcie, spolu s investíciami EIB.

Graf 4: Spolufinancovanie medzinárodných a rozvojových finančných inštitúcií s projektmi EIB podpísanými v roku 2017

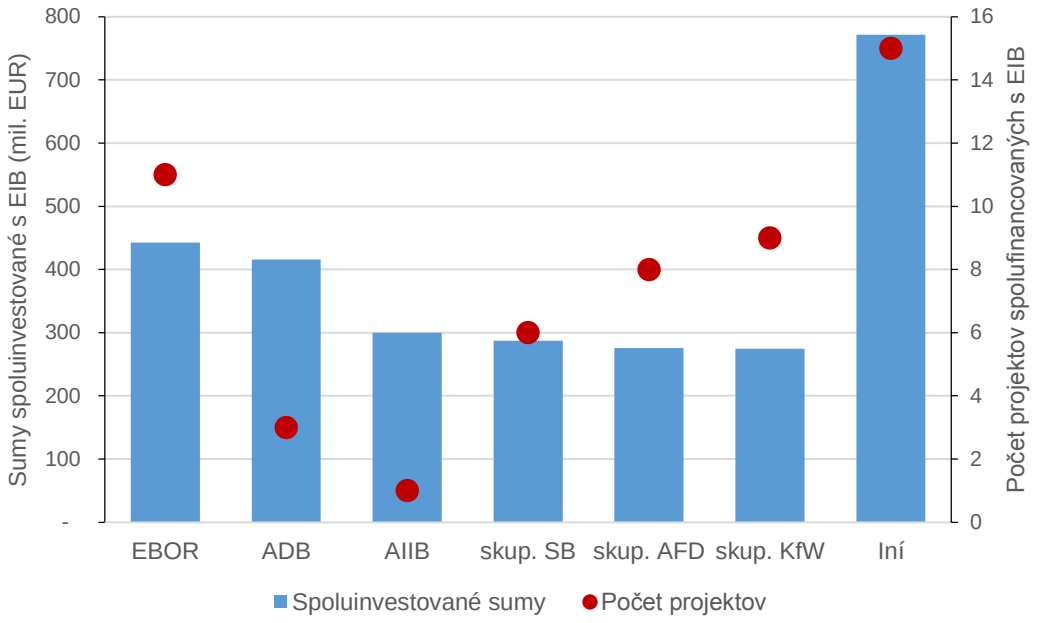

Okrem viacerých pracovných skupín a iniciatív, ktoré pokrývajú širokú škálu otázok (klíma, infraštruktúra, financie, riziko, meranie výsledkov, hodnotenie *ex post*, riadenie dlhu atď.) sa spolupráca multilaterálnych rozvojových bánk odohráva aj na najvyššej inštitucionálnej úrovni. V roku 2017 sa diskusie multilaterálnych rozvojových bánk na vysokej úrovni zameriavali na to, ako spoločne zlepšiť podporu multilaterálnych rozvojových bánk pre opatrenie v oblasti klímy a prispieť k cieľom trvalo udržateľného rozvoja. Multilaterálne rozvojové banky spoločne pracujú na mnohých globálnych výzvach, ktoré sa v priebehu roku 2017 zintenzívnili, čo odzrkadľuje meniacu sa celosvetovú dynamiku a rastúce ohrozenia multilateralizmu. Multilaterálne rozvojové banky sa zaviazali k medzinárodným rámcom vytvoreným prostredníctvom cieľov udržateľného rozvoja a Parížskej dohody o zmene klímy a spolupracovali na rozšírení úsilia o spoluprácu v oblasti trvalo udržateľnej infraštruktúry, klímy a migrácie. Práce na opatreniach v oblasti klímy pokračovali s prípravou konferencie

COP 23, ako aj samitu Jedna planéta, ktorý sa konal v decembri 2017 v Paríži. Od humanitárneho summitu v Istanbule v roku 2016 spolupracujú multilaterálne rozvojové banky na téme migrácie a zúčastňujú sa na práci pracovnej skupiny pre migráciu a nútené vysídľovanie. V roku 2017 sa táto spolupráca ešte ďalej rozšírila o spoločný návrh EIB a skupiny Svetovej banky v reakcii na skoršiu žiadosť G7 o platformu spolupráce v oblasti ekonomickej migrácie a núteného vysídľovania.

EIB ďalej posilňovala svoje väzby so systémom Organizácie Spojených národov (OSN) na základe memoránd o porozumení podpísaných Organizáciou OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO), Medzinárodným fondom pre rozvoj poľnohospodárstva (IFAD) a Organizáciou OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO). EIB a Rozvojový program Organizácie Spojených národov (UNDP) podpísali v októbri 2016 memorandum o porozumení. Tematickým zameraním tohto partnerstva sú reakcia na zmenu klímy, reakcia na krízové a pokrízové situácie, migračnú krízu a podpora inkluzívnych trhov a podnikania a vytvárania pracovných miest. V roku 2017 na základe spolupráce na projektoch v Arménsku, Gruzínsku a na Ukrajine, a najmä na pilotnom projekte, ktorý realizoval UNDP v Jerevane, umožnilo partnerstvo EIB a UNDP využiť nový zdroj financovania opatrení v oblasti klímy, a to Zelený klimatický fond, na podporu znižovania rizikovosti a zvyšovania investícií do energeticky účinnej modernizácie budov v Arménsku.